

Vukán plays Gershwin

CAE CD 028

Vukán György - zongora

fourehand

CAE CD 031

Vukán György, Szakcsi Lakatos Béla - zongora

A két Vukán-lemez meghallgatása előtt a két CD-ről dupla terjedelmű kritikát szándékoztam írni. Most, miután meghallgattam az anyagot, szívem szerint leginkább azt mondanám, jó, adnék öt csillagot és el van intézve. Nem nyegleségből, hanem mert az érzésem, nem kell itt semmit elemezgetni, nem kell semmit megmagyarázni, ez úgy ahogy van, jó. A hangos hallelujázás miatt pedig inkább veszítene hiteléből az elismerés, ráadásul nem is illik a szóban forgó lemezekhez.

Legszívesebben inkább csak újra és újra feltenném a lemezeket, különösen a Szakcsival közösen készített, a fourhand és forehand szavakból leleményes angol nyelvjátékkal "fourehand"-re kereszteltet. Mint ahogy meg is tettem, jelen sorok írása közben is éppen ki tudja hányadik alkalommal hallgatom Vukánékat. Vukánékat, mondom, pedig tulajdonképpen Vukánt, hiszen a "fourehand" bőséggel tartalmaz szólófelvételeket, többségükben Vukántól, Szakcsi csak az Arabesque-et jegyzi önállóan, amiben – nem meglepetés – újra bizonyítja, hogy elsőrangú jazz-zongorista, egyéni, klasszikus indíttatású, helyenként már-már reneszánszosan puritán, vonzó harmóniavilággal.

S amit a három közös számban csinál Vukánnal együtt, az lenyűgöző. Olyan harmónia van a két zongorista között (s így, hála a lemeznek, a hallgatóban is), ami talán kettejük korábbi közös felvételein (Conversation – Gramofon 99/3, Conversa+ion Plus – Gramofon 99/1) sem született meg, legalábbis én ezt azoknál is jobbnak tartom. A lemez egyetlen apró negatívuma számomra a címadó szám első bő három perce, amikor a két zongorista találomra ütögeti a billentyűket, keresgélnek egymást, a közös

hangot, belejátszva Gershwin-idézetet, ilyen-olyan futamokat. Élőben ez valószínűleg jó lehetett, mert a közönség nagyokat derül (mindkét CD kizárólag élő felvételeket tartalmaz), de így lemezen keresztül kevésbé élvezetes. Mint amikor két nagyra nőtt bohóc játszik – ezt látni kéne, úgy az igazi. Ami viszont ezután jön, az feledtet mindent. (Bár azt kell mondanom, ne feledjük, hogy legalább vannak, akik mernek még játszani, a szó eredeti értelmében.)

Számomra mégis a Vukán-szólószámok adják a legnagyobb élményt. Talán azért, mert én jó ideig Vukánnal szemben negatívan voltam elfogult. Hidegnek, érzelmeiktől mentesnek, kiváló mesterembernek, de kevésbé ínyére levő felkérések esetén nem mindig páratlan tehetségének megfelelő módon zongorázónak tartottam. Valahogy taszított hideg intellektualizmusa. Az utóbbi év Vukán-korongjai viszont meggyőztek az ellenkezőjéről. Hogy én kezdem megérteni Vukánt, vagy ő változott meg, lényegtelen. Mindig van mondanivalója. A magyar népdal, a Gershwin-standard vagy a Chopin-prelúd csak ürügy. Mindenféle anyagon keresztül képes beszélni. De, s ez az egészben a legnagyoszerűbb, noha Vukán tárulkozik, Vukán engedi el magát, szenderedik békébe vagy örül meg, ha szükséges, a zongorázása mégsem saját magáról szól, hanem a magyar népdalról, Gershwinről, vagy Chopinről. Vagy csak a szépségről, s ez önmagában nagy dolog. Én bizony konzervatív vagyok és szeretem a szép zenét. A letisztultat. Vukán zongorázása ezt az élményt nyújtja. Egyszerűen gyönyörűen zongorázik. (És itt az "egyszerűen" után akár egy vesszőt is írhattam volna.) A százak, ezrek által milliószor elcsépelet Over The Rainbow-t rögtön meg kellett hallgatnom még kétszer. Így érdemes standardet játszani.

S ugyanez igaz a Gershwin-lemezre (ami egy győri koncert felvétele), pedig ott tulajdonképpen Gershwin-zongoradarabokat, sőt szimfonikus darabokat (Egy amerikai Párizsban, Concerto F-ben első tétel, Kék rapszódia) is játszik, az improvizációnak tehát viszonylag szűkebb tere van. Persze Vukán klasszikus zongoristaként indult, tehát ilyen feladatok számára nem jelentenek

akadályt. Noha a Kék rapszódia nem teljesen meggyőző számomra, azért már maga a zongorázás minősége ezen a CD-n is önmagáért beszél. (Azért Juhász Előd "Gyuri barátom"-os bratyizós bevezető mondata lemaradhatott volna a kiadott anyagról, a felvétel "élősége" anélkül is nyilvánvaló.)

Vukán a lehető legjobb eszközt választotta arra, hogy ellenkező előjelűvé változtassa kritikusa véleményét. A zenéjével győzött meg. Remélem, nem csak engem.

Ittész Tamás

(megjelent a GRAMOFON c. lapban, 2000-ben)